

כינוסה ותמרונה של דיביזית-מילואים צרפתית

בן-לילה הגיעה מצבתה של דיביזית-הרגלים ה-29 (אשר מנתה לפני כן קרוב ל-500 איש), עד למעלה מ-19,000 איש. דבר זה הושג על ידי גיוס „ורטיקאלי“ („אנכי“) של אנשי מילואים מכל השנ-תונים ומכל החילות. לאחר מבצע-התארגנות מהיר ולאחר 10 ימים של הסתגלות מחודשת, היתה הדיביזיה — לפי תיאורה של במה-צבאית-צרפתית — למכשיר שהפיקוד שלט בו שליטה תקינה, וניתן היה בהחלט להשתמש בו לתכלית צבאית. הצלחתם של המתודים שנקטו באה לידי גילוי ומפגן במהלך התמרונים אשר בהם נבעלה תקופת-התאמנות זו. הכינוי שניתן להם היה: תרגיל „מימון“.

תרגיל זה שהיה בנוי על פעולה מצד אחד בלבד (חד-צדדי) כשלעומתו מפעילים אויב מסומן (שלדי או מדומה). מטרתו היי: 1) לבצע את ריכוזה-מחדש ועריכתה, של הדיביזיה שנמצאה פזורה על-פני שטח נרחב, כמעט 300 ק"מ רחבו, בחבל אשר (לפי נתוני התמרון) שרצו בו חבורות-גריליה וצנחנים אויבים לרוב; 2) ולהטילה להתקפה נגד „ראש-גשר“ אויב אשר זה אך הוקם בחוף הים-התיכון.

מתחילת יום ה-20 במאָרס ועד לסוף ליל ה-20, 21, בוצעה תנועתם של שלושה רגימנטים-רגלים מוגברים (במקור הצרפתי: „קיבוצים-טקטיים“, ביטוי למושג המקביל ל„צות-קרב רגימנטלי“ האמריקאי). אלה יצאו כלאחד מאזור: אזור נים במערב, סרזיוס בדרום-מזרח וניצה במזרח. כן בוצעה אותו זמן תנועתו של רגימנט השריון, שחנה קודם באר-ראנג' שבצפון-מערבו של המרחב-הדיביזיוני. ארבעת הרגימנטים נעו במגמות-מתכנסות (היינו, יצאו מנקודות-מוצא רחוקות זו מזו לאזור הת-רכות אחד, או לפחות להיערכות בסמוך זה לזה) בכיוון אל האזור של בריניול—דראגיניאן.

תנועות אלו בוצעו בתוך שטחים הנתונים במצב של אי-בטחון, אשר בהם נאלצו היחידות, בכמה הודמניות, לערוך קרב ואף להזקק לסיוע אווירי,

לצבא המושתת באחוז ניכר על חטיבות מילואים מאורגנות-בתמידות, כצבא הגנה לישראל, יש ענין בנסיגות מקבילים של כוחות-מילואים בארצות אחרות, שעה שהללו מתכנסים, בהיקף של עוצבות שלמות, לצורך תוספת-התאמנות שנתית (או דו-שנתית). לביצוע תמרון באותו גושא טקטי שבא חזרו, ענין נוסף נדע לידיעות על כינוסה, באביב 1953, של דיביזית-הרגלים ה-29 הצרפתית (דיביזית-„מילואים למחצה“): משום שזוהי עוצבה חדשה, אשר רק מתחילה להתגבש, לעצב יחידותיה ולטפח ביניהן את שיתוף-הפעולה וה„הכירות“ שהם הם היסוד לקיומה ופעולה של עוצבה לוחמת, בשעה שחיקרא לשידות מלא.

כינוסה-ההתאמנות נפתח בגיוסם של אנשי-מילוי-איים, ככל הדרגות, השייכים לדיביזיה. אלה כונסו בתנאות-צבא מסוימות שבגליל-הצבאי ה-9; דהיינו, פחות או יותר בחבל פרוֹבֶאנס שבדרום-מזרח של צרפת, הסמוך לחופי הים-התיכון. תקופת ההת-אמנות לה נקראו נקבעה מ-11 במאָרס ועד 23 בו.

בשל היתקלויות ביחידות-אויב ממונעות שהועלו-
בחוף או בפלוגות שהוצנחו.

ניתן לראות כי תפיסתו של תמרון זה הושפעה
לא מעט מנסיגה של הפלישה האחרונה מעבר הים
אשר נערכה בחופה הדרום-מזרחי של צרפת. היה
זה מבצע „דראגון“, ב־15 באוגוסט 1944, עת עלו
הכוחות של ארה״ב ושל צרפת-הלוחמת בחוף מורח
פרובנס, בין פרזיוס להיאָר. אלא שעתה היתה כונת
התמרון להכשיר את הגייסות למילוי התפקיד
הנגדי: בלימת פולשים והטלתם הימה.

בימים 21 ו־22 במארס, הופעלה בשלמותה הדי-
ביזיה — אשר נערכה מחדש במרחב סאן-מאכסימן-
בריניול, דראַגיניאן-לה־ליוק — במשימה של חיסול
„ראש־הגשר“ האויב, על ידי מבצעי-התקפה במג-
מות־מתכנסות, בכיוון הכללי אל היאָר. מגמה זו של
התמרון העידה על אופן-ראייתה של המפקדה את
אפשרויות הפלישה בחוף. היא לא החשיבה, כנראה,
את הסיכוי לכך כי הסתערות מעבר לים תיפתח על
ידי תפיסת נמל בנוי ומפותח (במקרה זה: נמל
טולון — בסיסהצי של צרפת בחוף הים־התיכון
— הנמצא כ־15 ק״מ ממערב להיאָר); כי אם סברה
שעלול לחזור אורח הפלישה אותו נקטו ב־1944:
העלאת גייסות בחופים הפתוחים, ובנמלי־דיג ועירים,
באמצעות ספינות-הפלישה המיוחדות למיניהן. אחת
המסיבות המענינות כאן מבחינה אופרטיבית היא זו
שהרגימנט המוגבר שאזור חנייתו ההתחלי היה בפר-
זיוס ובסביבתה, בחוף הים, לא הונע לאורך החוף
דרום־מערבה, כדי לדחוק את „ראש־הגשר“ מאגפו
המזרחי („הימני“) — כ־אם הועבר לתוך הארץ
פנימה, בכדי להשתלב שם במערך הדיביזיה
שרוכזה ברמה שמצפון לרכס הגבעות הסמוך
לחוף, ומשם שולחה כלפי חזיתו של „ראש־
הגשר“. נראה, ש„לקח גורמנדיה“ — דהיינו, הסכנה
שבפירור הכוחות-המגינים על ידי ערי-
כתם קרוב מדי אל החוף, ובקו נרחב ודליל
מדי — השאיר אחריו משקע מוחשי מאוד באופן
המחשבה האופרטיבית של המפקדות. על כך מעידה
בעצם גם תנוחתן ההתחלית, עוד „מימי השלום“,
של היחידות העיקריות של הדיביזיה, משלושת הר-
גימנטים-הרגליים נמצאו שנים (באזור ניצה,
ובאזור פרזיוס) סמוכים לחוף, ורק השלישי
(באזור נים — מערבה לנהר הרונה) —
מרוחק מהחוף כ־50 ק״מ. אבל, רגימנט-
השריון, שהוא-הוא המהה את כוח התנופה העי-
קרי למבצעי התקפת-הנגד וה„דחיקה הימה“, חנה

באוראנג' המרוחקת כ־100 ק״מ, מרחק־כביש, מן
החוף הקרוב ביותר. דבר זה נעשה מתוך ההערכה
הכללית הידועה כי על עתודה ניידת כזאת להמצא
במרחק־מה מאחרי החזית באם רוצים שניתן יהיה
לכונה באופן חופשי אל אותה גורה בה יתגלה
הצורך המכריע בכך, לפי שיקולי המפקדה.

בשלב האחרון של התרגיל — התקפות-החיסול
כלפי „ראש־הגשר“ — ניתנה הודמנות בלתי־אמצ-
עית של אימון טקטי מציאותי לגייסות. בשלב זה
נתאפשרה הרגלתם של אנשי סגל-הפיקוד ושל הנגי-
נות גם יחד, הן באורח-ההתקפה הלילי והן בנהוג
שיתוף-פעולה חיל־רגלים-טנקים — סיוע־מ־האוויר.
ב־23 במרס חל אותו אקורד־מסיים אשר בלעדיו
כמעט ולא ייתכן תמרון ניכר בצבא צרפת. בהתאם
למסרתו בת־הדורות: המסדר הכללי של הדיביזיה
ומצעד הגיגי. היחידות נתכנסו בשטח שדה־התעופה
של לה־ליוק ** בנוכחות מזכיר־המדינה לעניני צבא,
ראש המטה הכללי, מפקד הגליל-הצבאי ה־9, מפקדי-
צי גבוהים ועוד; וכרבבת צופים הסתכלו במצעד.
בראש המצעד נעו הטנקים הקלים של הרגימנט

* יש להביא בחשבון כי באותו מרחב של דרום־מזרח
צרפת ייתכן מאוד וחונים גם גופי צבא אחרים, בנוסף
על דיביזיות „מילואים-למחצה“ זו. עצם תנועת הידיעות
ודאי שנבעה לא במעט גם משיקולי צפיפות האוכלו-
סיה ומאפשרויותיו של גיוס מהיר ככל האפשר. אולם בקוץ
הכלליים, הרי שהמערך הנ״ל משקף גם תפיסה אופרטיבית
מסוימת — במידה שהמדובר הוא בפלישות מעבר־הים
(כי הרי לאותו מרחב־דיביזיוני גם גבול יבשתי
ממזרח).

** הנמצא באותו אזור, של רמה שטוחה יחסית, אשר
שימש לריכוז הדיביזיה, לביצוע התקפת-הנגד שלה.

ה-20 הטנקים הכבדים של רגימנט ה"שרינים" ה-11 ("קירסירים") — לפי כינויו המסורתי עוד מימי חיל הפרשים). בעקבות השריון עברו שלוש יחידות הרגלים המהוות את עיקר הדיביזיה; ה"חציברי" גדה" ה-6 של קלעים אלפיינים (כנראה — היחידה החונה סביב ניצה, באזור הספר ההררי של ה"אלפים החופיים"), הרגימנטים ה-4 וה-8 של "חיל הרגלים הקולוניאלי" — כל אחד כשדגלו ותזמרתו לפניו. כאן מתגלית המגמה לשמירת מסורת היחידות בצבא צרפת המחודש. הקלעים האלפיינים — שבדרך כלל היו תמיד מכוונים, יותר מחיל הרגלים הרגיל, לפעולה גדודיים עם עצמאית — שומרים על הכינוי "חציבריגדה" לגוף המאחד בתוכו ג' גדודים. בדיביזיה המורכבת ברובה אנשי מילואים נוהגים בכל זאת לשמור על שמותיהם ומסורתם של שני רגימנטים של חיל הרגלים הקולוניאלי, בעל המסורת של שירות ארוך זמן שהיה בבחינת משלוח יד; כנראה — מתוך אירצון לותר על זכרונות עברם ומסורתם הלוחמת של הרגימנטים נודעיים. אחרי חיל הרגלים עברו יחידות התובלה והקשר, גדוד רפואי, הארטילריה הדיביזיונית ופלוגת בדק. מצעדה של הדיביזיה עלפני נקודת ההצעדה נמשך שעה וחצי: "אלפי אנשים וציודם נעו בסדר למופת

לקול תרועות ההמונים" — לפי תיאורו של עיתון צבא צרפתי. עם סיום המצעד הצבאי הגדול, נתקיימה שיחה בעקבות התמרון. בשיחה זו, ציין מזכיר המדינה ה"לעניני צבא כי "דיביזיות הרגלים ה-29 לא הוקר מה אלא לפני שלושה חדשים". והנה "היא גויסה גיוס מלחמה מלא תוך עשרה ימים". דבר זה שיקף, לדברי המיניסטר, את רצונם הטוב ואת רוחם של אנשי המילואים. עם זאת נתגלו בתהליך הגיוס כמה וכמה דברים הטעונים סקירה מחדש ותיקון. בייחוד במה שנוגע להצבת האנשים ול"אחזקת" הציוד. תמרונים מקבילים נקבעו גם לדיביזיות אחרות שיסודן אנשי מילואים לדיביזיות הרגלים ה-21 שבאלג'יריה (בקיץ 1953) ולדיביזיות הרגלים ה-19 שבמזרח בראטאן (בספטמבר 1953). אכן, עם כל הבעות הסיפוק, היה סיכומו של המיניסטר כי עוצבה דיביזיות הרגלים ה-29 זקוקה בכל זאת לשבועות אחדים בשביל שהכל בה "ידפוק" באופן מושלם. ועוד הערה מאלפת היתה בפיו: כי "מחיר ציודה של עוצבת רגלים הנו 100 מיליארד פרנק, דהיינו כ-280 מיליון דולרים. בעוצבה בעלת ציוד משורין — כ-140 מיליארד פרנק (כ-400 מיליון דולרים). ועל כן חשוב כי ידוע נדע שריכוז עצום זה נמסר לידיים טובות".

תמורות בחיל האויר של פקיסטן

עצמה. בפקיסטן, הכריעו כנראה את הכף שיקור לים אחרים: בראשית ספטמבר 1953 נודע כי פקיסטן רכשה 40 מטוסי קרב מן הטיפוס "מטאור" מתוצרת בריטניה, ובנוסף הוא כי מחירו של כל אחד ממטוסי קרב אלה כ-80,000 ליש" (דהיינו כ-225,000 דולרים) כל מטוס. יתכן כי השפיע כאן בטחון היתר של קציני חיל האויר הפקיסטנים באשר לטיבו של מטוס הסיי לון הבריטי לעומת הצרפתי. יתכן גם כי פעלו השכרנות של רציפות בהדרכה, במסורת ואף באינפורמציה שבשיתוף בחידושים הטכניים. מכל מקום נראה כי חיל האויר הפקיסטני יוסיף גם בעתיד להתפתח על בסיס הטכניקה, הציוד, ההדרכה (ועד כה, מבחינה מקצועית על כל פנים, גם הפיקוד) הבריטיים. על ה"ירוש" הצנועה למדי, מהמקור של הודו מאוחדת עליה השלום, בה התחיל חיל האויר הפקיסטני (סוף בעמוד 87)

שני חילות האויר ה"אחים" (לפחות — במוצאם). זה של הודו וזה של פאקיסטן, עלו עתה כנראה על דרכי התפתחות נפרדים ומתרחקים לא רק מבחינת מעמדם הארגוני הנפרד אלא אף בהרכבם הטכני ובמקור יניקתם באשר למטוסים ולציוד. הודו חזרה לייטה לא מוזמן לבסס את חיל האויר שלה על מטוסי סילון חדשים מתוצרת — צרפת; וכנראה רכשה כבר כשבעים ממטוסי הקרב הסילוניים אשר צרפת החלה מיצרת אותם עתה בקנה מידה מתרחב והולך. החלטה זו של הודו יתכן ונבעה, פרט לשאר גורמים, גם מהשגי ההזולה אליהם הגיע חיל האויר הצרפתי במאמציו לפתח סוגי מטוס שיהיו לא רק חדישים וכשרים לשימוש כי אם גם בעלי מחיר כזה, אשר יאפשר למדינה צרפת לשאת בעול חיל האויר ניכר מבלי לכרוע תחתיו. אין ספק, שחינויות שיקור לים אלה לגבי הודו, אינה פחותה מאשר לגבי צרפת